

Nr 252.

Av fröken **Höjer m. fl.**, om statsbidrag till privata sjuksköterskeskolor.

Under Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor, elfte huvudtiteln, punkt 15, har medicinalstyrelsen föreslagit, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens bemyndigande att efter prövning i varje särskilt fall bevilja privat sjuksköterskeskola bidrag till kostnader för avlöning åt fast anställd lärarpersonal, för arvoden åt annan lärarpersonal och för undervisningsmateriel med högst hälften av skolans utgifter för detta ändamål. Departementschefen finner sig ej kunna förorda förslaget.

Bristen på välkvalificerad sjukvårdspersonal, enkannerligen sjuksköterskor, vilken brist torde kunna uppskattas till cirka 2 000, är för närvarande en av de förnämsta orsakerna till att sjukhus helt eller delvis hållas stängda för längre tid än vad som på grund av organisatoriska skäl av olika slag är nödvändigt. Bristen på sjuksköterskor bidrager till att den effektivisering av sjukvården med ett bättre utnyttjande av sjukhusplatser, som är i högsta grad önskvärd, mer eller mindre hejdas.

En utbyggnad av den öppna sjukvården, bland annat för att avlasta de fullbelagda sjukhusen, är även i högsta grad önskvärd. I 1949 års rapport redovisar byråinspektören i medicinalstyrelsen även på detta område en brist på bland annat 369 distriktssköterskor.

Cirka 1 100 sjuksköterskor ha de senare åren utbildats från 23 sjuksköterskeskolor. 36 % av dessa sjuksköterskor kommo år 1949 från stiftelseskolorna. Enbart i Sophiahemmets sjuksköterskeskola ha närmare 10 % av dessa sjuksköterskor erhålit sin utbildning. Skolan är väl känd som en utmärkt läroanstalt, vaken för de förbättringar i undervisningen, som den snabba utvecklingen av hälso- och sjukvård kräver. För att möta dessa krav har Sophiahemmets styrelse anställt ytterligare lärarkrafter för såväl den teoretiska som praktiska utbildningen. Utan bidrag från det allmänna ser sig styrelsen icke längre kunna driva denna skola, då underskottet för 1951 beräknas till omkring 171 000 kronor. Den 3 juli 1950 har Sophiahemmet begärt, att ersättningen per månad för elevernas praktiska tjänstgöring vid karolinska sjukhuset måtte höjas för provsyster från 50 kronor + 75 % till 100 kronor + 75 % samt för elev från 25 kronor + 75 % till 50 kronor + 75 %. Ett bifall till denna framställning skulle minska underskottet med 125 000 kronor till omkring 46 000 kronor. Förhandlingar om nytt avtal pågå. Det belopp på 10 000 kronor, som de senaste åren anslagits till driften av godkända sjuksköterskeskolor, har varit förbehållet de skolor, som utökat sitt elevantal efter den

1 januari 1945. Då Sophiahemmet, liksom övriga större skolor, utökat elevantalet tidigare, har statsbidrag till verksamheten ej kunnat erhållas.

Redan den 13 september 1948 i yttrande över 1946 års sjuksköterskeutbildningskommittés förslag om förbättring av sjuksköterskeutbildningen förklarade sig medicinalstyrelsen beredd att upptaga förhandlingar med huvudmännen för de privata sjuksköterskeskolorna för utrönande av bästa sättet att säkra dessa skolors bestånd.

1946 års sjuksköterskeutbildningskommittés förslag till förbättring av utbildningen — ett av alla instanser i huvudsak tillstyrkt förslag — genomföres nu successivt vid sjuksköterskeskolorna. Bland annat borttagande av elevavgifter och införande av ändrade grunder för elevernas ersättning för det praktiska arbetet vid sjukhusen skulle enligt medicinalstyrelsens förmenande medföra, att de privata sjuksköterskeskolorna berövades sina huvudsakliga inkomster. Medicinalstyrelsen finner det synnerligen angeläget, med hänsyn till den betydande brist på sjuksköterskor som för närvarande föreligger inom olika verksamhetsområden, att Sophiahemmet erhåller sådant ekonomiskt stöd, att sjuksköterskeskolan kan bibehållas i sin nuvarande storlek. Medicinalstyrelsen befarar, att även med bibehållande av nu utgående elevavgifter vissa stiftelseskolors ekonomi inom en snar framtid kan komma att bli så ansträngd, att staten borde träda hjälpande emellan på så sätt, att Kungl. Maj:t utverkade riksdagens bemyndigande att efter framställning från stiftelseskola och efter prövning i varje särskilt fall få bevilja sådan skola bidrag till kostnaderna för avlöning åt fast anställd lärarpersonal och till undervisningsmateriel med högst hälften av skolans utgifter för sådant ändamål.

Medicinalstyrelsen vitsordar i underdånig hemställan av den 11 oktober 1950, att anställandet av lärarkrafter i den omfattning, som i Sophiahemmets sjuksköterskeskolas stat för år 1951 förutsatts, är oundgängligen nödvändigt för tillgodoseende av minimikraven beträffande undervisningens ändamålsenliga bedrivande. Utgående från skolans stat för 1951 komma, anser medicinalstyrelsen, de utgifter, till vilka statsbidrag skulle utgå, att beräknas på följande sätt:

För fast anställd lärarpersonal.

	Årslön	Pensionsavgifter till statens pensionsanstalt
en föreståndarinna	10 848	642
en instruktionssköterska	9 108	540
två instruktionssköterskor	15 384	910
två klinicklärarinnor	14 184	840
	<u>Kronor 49 524</u>	<u>2 932</u>

eller tillhopa

för fast anställd lärarpersonal	52 456
för arvoden till timlärare	22 712
för undervisningsmateriel	1 500
	<u>Sumna kronor 76 668</u>

Med hänvisning till ovannämnt förslag skulle ett statsbidrag på 38 334 kronor kunna beviljas Sophiahemmets sjuksköterskeskola. Den begränsningen bör dock ske, att statsbidraget icke må överstiga underskottet å driften av sjuksköterskeskolan för detta år.

Undertecknade finna det synnerligen angeläget, att de privata sjuksköterskeskolorna erhålla det ekonomiska stöd, som föreslagits av medicinalstyrelsen. Departementschefen har ansett, att man bör avvakta resultatet av pågående förhandlingar om ersättning för elevernas praktik innan frågan upptages om statsbidrag. Eleverna vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola erlägga en avgift på 2×250 kronor och erhålla under utbildningstiden fritt vivre + 30 kronor per månad under tredje året samt 50 kronor per månad under sista halvåret. Vi finna det uppenbart, att om skolan för elevs arbetskraft erhåller cirka tre fjärdedelar av sjukvårdsbiträdes avlöning, bör elev för de minst 8 timmar hon arbetar under praktiken även härför erhålla visst månatligt arvode under hela praktiken utöver de naturaförmåner, som nu erhållas.

Om arvodet per elev höjes till 100 kronor per månad under hela utbildningstiden skulle utgiftsökningen för Sophiahemmet stiga till icke mindre än cirka 300 000 kronor per år. Undertecknade finna det uppenbart, att höjningen av ersättningen för elevernas praktik ej kan komma att inverka på det uppenbara behovet av ytterligare bidrag till verksamheten. Vi finna det synnerligen angeläget att de privata sjuksköterskeskolorna erhålla det ekonomiska stöd i form av statsbidrag, som av medicinalstyrelsen föreslagits.

Med hänvisning till vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att i särskild ordning utgiva statsbidrag till vissa sjuksköterskeskolor — stiftelseskolor;

samt att å förslagsanslaget under Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor för budgetåret 1951/52 anvisa ett ytterligare förslagsanslag av 50 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1951.

Gerda Höjer.

Nancy Eriksson.

Sven Antby.

Paul Bergstrand.

Elis Håstad.

Ruben Swedberg.

A. Gunnarsson.

Hj. Åhman.

Märta Boman.

Edith Liljedahl.